

6 MAART 2011 – NEGENDE ZONDAG DOOR HET JAAR

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Kris DEPOORTERE —

Zand en elixir

SOMS MAAK IK VREEMDE ASSOCIATIES, op het eerste gezicht zonder logisch verband. Of toch niet? Dit is de laatste zondag vóór de veertigdagentijd, carnaval dus. Dat betekent *carne vale*, vaarwel vlees en andere lekkernijen zoals alcohol of napoleonnetjes. De 'lukken' van nieuwjaar zijn al op. Het evangelie zegt: „Bouw je huis op een rots en niet op zand, want het zand sijpelt langzaam weg en je hele huis raakt ondermijnd zonder dat je het ziet.” En zo kwam ik bij Alphonse Daudet (1840-1897) met zijn *Lettres de mon moulin* (1869), een verhalenbundel. Vroeger was *La chèvre de Monsieur Seguin* verplichte schoolliteratuur. Maar in de ongekuiste versie staat een ander – ietwat cynisch – verhaal, *L'elixir du Père Gaucher*. Een parabel.

Ze was in belabberde staat, de abdij Frigolet van de norbertijnen. Deuren noch ramen sloten. De kaarsen waaiden uit bij mistral. De klok was gebarsten. In het kapittel spraken de paters over bankroet en sluiting. Broeder Gaucher, de koewachter, had een ander voorstel: „Men zegt wel dat lege vaten het best klinken, maar ik wil ze vol hebben. Mijn oudtante Bégon had een geheim recept voor een likeurtje. Het was een speciale tante, want als ze gedronken had, zong ze steeds schuine liedjes uit Parijs. Ik kan het recept nog wel ergens vinden. Als we nu eens een likeurhandel begonnen?”

Een jaar later had de abt een nieuwe mijter en waren de gebroken ramen hersteld. De klok beierde over de Provence. De paters zaten wel minder in de kerk, want ze moesten kruiden verzamelen voor de likeur. En pater Gaucher was aan het werk in de distilleerderij, in het achterste deel van de kapel. Alleen naar het avondgebed kwam hij nog en de andere paters, in nieuwe pijen, vormden een haag voor hem. Hij was immers de eigenaar van het geheime recept.

Op een avond was hij te laat voor het gebed. Zijn gezicht was rood. Hij doopte zijn arm volledig in het wijwatervat en wankelde naar het koor. En plotseling, in plaats van het *Salve Regina*, zette hij een Parijs liedje van zijn oudtante in. De volgende ochtend bekende hij dat hij te veel likeur had geproefd. Ja, hij moest elke alambiek testen en hij betrouwde enkel op zijn gehemelte. „Heb je er plezier aan gehad, aan die proeverij?“, vroeg de abt. „Ja, het was alsof de zon in mijn maag scheen.” „Dan moet je extra opletten. Je mag niet meer dan twintig druppels per dag proeven.” Gaucher probeerde, maar de twintig druppels smaakten niet. Pas bij de eenentwintigste kwam de zon op in zijn maag. En daarna pas bij de tweeëntwintigste. Hij voelde telkens verdriet, omdat hij zijn belofte niet kon houden. En mede door die schuld en dat verdriet werden de twintig druppels twintig druppelglaasjes. Telkens zong hij weer de Parijse liedjes in de distilleerderij. En daarna bad hij een akte van berouw. Maar de zaken liepen goed. Iedere pater had nu zijn taak in de productieketen: van flessen vullen tot verzenden. De eindafrekening was schitterend, maar de kapel bleef leeg. Er was immers zoveel te doen.

Op een zondag kwam pater Gaucher op het kapittel: „Ik stop ermee. Ik ben voortdurend onder invloed. Van al die zonden ga ik naar de hel. Ik wil opnieuw koewachter worden en een echte broeder.” „Dat kan niet”, zei de abt met een protserige ring aan de vinger. „Weet je wat? Jij doet je werk verder en wij bidden elke avond het gebed van Sint-Augustinus voor jou, met een volle aflat. Dat is de absolutie tijdens de zonde.” En zo gebeurde het, voor even. Elke avond „Laten we bidden voor pater Gaucher die zijn leven opoffert voor de gemeente”. En uit de distilleerderij klonk een lied over paters en nonnetjes die dansten in Parijs. En de zon scheen volop in zijn maag.

De legende vertelt de rest. Na enige tijd zongen alle paters Parijse liedjes, de ramen kletterden weer en de kaarsen waaiden uit bij mistral, de klok was weer gebarsten. En even later was het klooster leeg.

Zand vermengd met elixir wordt elixirmodder. Zo bestaat er ook geldmodder, carrièremodder, prestigemodder. Elk huis dat erop gebouwd staat, glijdt in het ravijn. Er is af en toe een nauwkeurig onderzoek nodig van onze fundamenten. Fundamenteel onderzoek, heet dat aan de universiteit. Gelukkig is er jaarlijks een Aswoensdag.

Geen verdere commentaar.

EERSTE LEZING

DEUTERONOMIUM 11, 18.26-28

Mozes sprak tot het volk:

„Prent mijn woorden in uw hart en in uw ziel, bind ze als een teken op uw hand en draag ze als een band om uw voorhoofd.”

„Zo stel ik u heden zegen voor en vloek: zegen als gij gehoorzaamt aan de geboden van de Heer, die ik u heden geef; vloek als gij aan zijn geboden niet gehoorzaamt en afwijkt van de weg die ik u heden voorschrijf, door achter andere goden aan te lopen, die gij niet kent.”

TWEDE LEZING

BRIEF AAN DE ROMEINEN 3, 21-25a.28

Broeders en zusters,

Nu is, buiten de wet om, Gods gerechtigheid openbaar geworden, waarvan de wet en de profeten getuigenis afleggen: Gods gerechtigheid, die zich door het geloof in Jezus Christus meedeelt aan allen die geloven, zonder enig onderscheid. Want allen hebben gezondigd en allen zijn verstoken van de goddelijke heerlijkheid. En allen worden zij om niet door zijn genade gerechtvaardigd, krachtens de verlossing die in Christus Jezus is. Hem heeft God, voor wie geloofd, aangewezen als zoenoffer door zijn bloed.

Ik beweer dat de mens gerechtvaardigd wordt door te geloven, niet door de wet te onderhouden.

EVANGELIE

MATTEUS 7, 21-27

In die tijd zei Jezus tot zijn leerlingen:

„Niet ieder die tot Mij zegt: 'Heer, Heer!' zal binnengaan in het Koninkrijk der hemelen, maar hij die de wil doet van mijn Vader die in de hemel is. Velen zullen op die dag tot Mij zeggen: 'Heer, Heer, hebben wij niet in uw Naam geprofeteerd en hebben wij niet in uw Naam duivels uitgedreven en in uw Naam veel wonderen gedaan?' Maar dan zal Ik hun onomwonden verklaren: 'Nooit heb Ik u gekend; gaat weg van Mij, gij die ongerechtigheid doet!'”

„Ieder nu, die deze woorden van Mij hoort en er naar handelt, kan men vergelijken met een verstandig man die zijn huis op rotsgrond bouwde. De regen viel neer, de bergstromen kwamen omlaag, de storm stak op en zij stortten zich op dat huis, maar het viel niet in, want het stond gegrondvest op de rots.”

„Maar ieder die deze woorden van Mij hoort, doch er niet naar handelt, kan men vergelijken met een dwaas die zijn huis bouwde op het zand. De regen viel neer, de bergstromen kwamen omlaag, de storm stak op en zij beukten dat huis, zodat het volledig verwoest werd.”

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting 's Hertogenbosch, www.bijbel.net